

המטה לקידום תעסוקתי

לא משאירים אף מובטל מאחור!

מאי, 2021

אור בקצה המנהרה: הצעה למדיניות דמי אבטלה אחרי יוני 2021

מאת: רועי מאור

1. המהלומה הקשה שספג המשק הישראלי במשבר הקורונה הביאה לכך שמאות אלפים איבדו את עבודתם ופרנסתם. בימים אלה, בהם כלכלת ישראל מתחילה לחזור להיקף פעילות רחב, עדיין לא ברור אם היציאה מהמשבר תהיה איטית או מהירה. מה שידוע הוא שבסוף חודש יוני 2021 יפוג תוקפן של ההקלות למקבלי דמי אבטלה עליהן הוחלט בראשית המשבר. ממשלת ישראל נדרשת לגבש מדיניות תעסוקה, כולל בתחום דמי האבטלה, שתקדם התאוששות כלכלית וחברתית מהירה ככל האפשר.
2. **המטה לקידום תעסוקתי הוא התאגדות של ארגוני חברה אזרחית שמטרתה לקדם מתווה להחזרת המשק לתעסוקה מלאה, תוך מתן סיוע לכל מובטלי הקורונה (רשימה מלאה של השותפים למטה בעמוד הבא). מסמך זה מפרט את ההצעה שגיבשו ארגוני המטה למדיניות תעסוקה ושינויים במערכת דמי האבטלה שיתמכו בהתאוששות כלכלית וחברתית מהירה ככל האפשר, באופן גמיש ומותאם לנסיבות המשתנות.**
3. **מטרותינו הן לייצר תמריצים מידיים ליציאה לעבודה, בצד הגנה על מי שאינם מסוגלים בעת הזאת למצוא תעסוקה הולמת.** לשם כך, אנו מציעים לקבוע שינויים בכללי דמי אבטלה בשני שלבים, כאשר השלב השני ייכנס לתוקף בהתאם לירידה בשיעור האבטלה במשק, ובנוסף אנו מציעים שינויים נחוצים קבועים במערכת דמי האבטלה.
השינויים המוצעים בתמצית:

 - א. **שלב ראשון:** דמי אבטלה מלאים ומענק ההסתגלות לבני 67 ומעלה ימשיכו להינתן לאלה שלא ניתן להציע להם עבודה מתאימה או השתתפות בתוכנית המשפרת את הפוטנציאל התעסוקתי שלהם.
 - ב. **שלב שני:** יוחזרו הכללים שחלו לפני פרוץ המשבר - במקומות ובקבוצות גיל שבהם האבטלה תרד מתחת ל-7.5%. יצוין, כי יש מקום לבחינה יסודית של מערכת דמי האבטלה הפועלת בשגרה, והתאמתה לצרכי העובדים והמשק בטווח הארוך, אך הצעות לשינויים מבניים מסוג זה הינם מחוץ לתחום עיסוקו של הנייר הנוכחי.
 - ג. **שינויים קבועים נקודתיים:** דמי אבטלה מלאים למקבלי קצבאות קיום ולמשתתפים בהכשרות מקצועיות.

4. **הצחתו של מתווה זה מותנית בהשקעה ממשלתית משמעותית ואפקטיבית ביצירת מקומות עבודה, הכוונה וליזון למובטלים, ופיתוח הון אנושי.** מסמך זה מפרט גם את הצעדים הנדרשים במסגרת השקעה כזו. במיוחד אנו עומדים במסמך על כך **שיש לרכז את הסמכויות בתחום התעסוקה תחת משרד ושר אחד**, שידאג לעבודה אפקטיבית ומסונכרנת של כל הגופים ויחידות הסמך הממשלתיות העוסקות בקידום תעסוקה.
5. אנו מודעים לכך שמתווה זה שונה מהותית מרוב ההצעות הנדונות בימים אלה. הוא אינו כולל קיצוצים גורפים בדמי האבטלה או ביטול זכאות לקבוצות שלמות, מבלי לתת להן חלופה ממשית, כפי שהציעו חלק מהגורמים. אנו סבורים כי **קיצוצים גורפים בדמי אבטלה לקבוצות שלמות אינם הוגנים או סבירים במצב הנוכחי של שוק העבודה ויפגעו בהתאוששות הכלכלית של המשק.** שכן, הכנסות נמוכות יותר למובטלים ינמיכו את הצריכה והביקושים במשק. סנקציות כספיות ופגיעה בהכנסות המובטלים אינן פתרון קסם שייצר יש מאין משרות שאינן קיימות כיום.
6. ה**נתיב לחזרה לתעסוקה מלאה מחייב פעולה אסטרטגית, המשלבת מגוון רחב של כלים וממשיכה להגן על מי שאינם מסוגלים למצוא עבודה, תוך דחיפה חכמה ומדויקת לאלה שיכולים לעשות זאת.** מהלך כזה ייצור התאמה בין הגידול בהיצע המשרות לבין הגידול בביקוש להן, ובכך יבטיח ירידה חלקה ויציבה יותר בהיקף מספר המובטלים, לצד יסודות איתנים לצמיחה מהירה יותר בעתיד. חיוני לאמצו ולישמו בהקדם, כדי להבטיח שהוא ייכנס לתוקף לפני פקיעת הוראת השעה הקיימת בסוף יוני.
7. **אנו מקווים כי הצעתנו תזכה לאוזן קשבת ולאיווץ בממשלה ובכנסת. נשמח להסבירה ולדון בה לעומק עם כל מי שירצה בכך.**

המטה לקידום תעסוקתי

לא משאירים אף מובטל מאחור!

הארגונים השותפים במטה

המטה לקידום תעסוקתי

לא משאירים אף מובטל מאחור!

להלן הצעתנו המלאה:

א. רקע: מגפת הקורונה ומדיניות התעסוקה

8. בעקבות מגפת הקורונה והמשבר התעסוקתי שנוצר עקב סגירת המשק, החליטו הממשלה והכנסת על שורה של הקלות משמעותיות לקבלת דמי אבטלה. השינויים המרכזיים כללו: ביטול מגבלת הזמן על התקופה בה ניתן לקבל דמי אבטלה, מתן דמי אבטלה לעובדים שהוצאו לח"ת, הנמכת תנאי הסף, השעיית מבחני תעסוקה, והפסקת קיזוז קצבאות קיום מדמי האבטלה. בנוסף, ניתן מענק מיוחד למובטלים מעל גיל 67, אשר אינם זכאים על פי חוק לדמי אבטלה.
9. תיקונים אלה התקבלו בהוראות שעה, שתוקפן יפוג ב-30 ביוני 2021. ללא שינויי חקיקה, במועד זה יחזרו לתוקפם הכללים הקודמים. במקרה כזה, התוצאה תהיה שמאות אלפים יאבדו את מקור הכנסתם העיקרי, בשעה שמצבו של המשק אינו מאפשר לרובם למצוא עבודה ופרנסה. הארכה ממושכת של ההקלות במתכונתן הנוכחית אינה רצויה אף היא מאחר שהמדיניות הנוכחית אינה מייצרת תמריצים נכונים לתעסוקה, עלותה התקציבית משמעותית והיא אינה נותנת מענה לצרכים התעסוקתיים של הבלתי מועסקים.
10. מסמך זה מפרט את הצעתנו לשינוי הדרגתי בכללי מתן דמי האבטלה, במטרה לחזק את התמריץ לחזור לעבודה למי שיכולים, ובה בעת לתת סיוע וכלים למי שזקוקים לכך ולהגן על המובטלים הפגיעים ביותר. בנוסף, אנו מציעים לאמץ ולהפוך לחלק קבוע ממערכת דמי האבטלה אחדים מהתיקונים שנעשו בעת המשבר, שהינם הוגנים ונכונים מבחינה כלכלית גם בעתות שגרה.

ב. עקרונות מנחים למתווה המוצע

11. בגיבוש ההצעה ביקשנו להבטיח כמה עקרונות מהותיים למדיניות תעסוקה נכונה. להלן פירוט העקרונות המנחים:

א) איזון בין מספר יעדים

12. מתווה השינוי במדיניות צריך להיות מדוד ומותאם לנסיבות שוק התעסוקה, ולאזן בין שלוש מטרות:

- **הצורך לעודד גידול בהיקף התעסוקה.** חזרה לעבודה חיונית למשק כולו, אבל גם למובטלים עצמם. דמי האבטלה, גם בהקלות הנוכחיות, אינם מחליפים באופן מלא את ההכנסה משכר. בטווח הארוך יותר, אבטלה ממושכת מפחיתה את הסיכויים למציאת תעסוקה בעתיד ופוגעת בבריאות הגוף והנפש. במישור הלאומי, היא פוגעת בצמיחה, בכללה וברווחה של כלל הציבור בישראל.
- **הנחיצות בשימור ובשיפור ההון האנושי.** על מנת להבטיח את הגידול בתעסוקה ואת הצמיחה במשק, יש להשקיע בשיפור היכולות של מובטלות ומובטלים שבישוריהם אינם מתאימים לעולם העבודה החדש. השקעה כזו לא רק תבטיח את האופק התעסוקתי של הפרטים, אלא גם את הגדלת הפריון במשק, וכתוצאה מכך את הצמיחה הכלכלית. כאשר מובטלים נדחפים לתעסוקה באיכות נמוכה, שאינה מממשת את פוטנציאל ההשתכרות שלהם, ומוותרים על הזדמנות לפתח את כישוריהם (באמצעות לימודים או הכשרה), יש בכך פגיעה גם ברווחתם האישית וגם בצמיחת המשק בטווח הארוך, בשל הפחתת פריון העבודה. בנוסף, הגברת הלחץ למצוא משרה בכל מחיר, תביא לכך שעובדים חזקים יתפסו משרות שהיו יכולים לאייש עובדים עם כישורים נמוכים יותר וידחקו את האחרונים מחוץ למעגל העבודה.
- **החובה להגן על הכנסתם של אלה שאינם מסוגלים למצוא עבודה.** שלילת דמי אבטלה ממי שאינם יכולים למצוא תעסוקה הולמת, עלולה בוודאות גבוהה להוביל אותם למצוקה קשה עד התדרדרות לחיים בעוני. מדיניות כזו אינה רצויה הן במישור החברתי והן במישור הכלכלי. כחברה שדוגלת בערבות הדדית, יש חשיבות לשמירה על היכולת להתקיים של כל אחת ואחד מאיתנו. ברמת הכלכלה הלאומית, ירידה בהכנסות של מאות אלפים תביא גם לירידה בצריכה ובביקוש, ובהתאם לכך תפגע בהיקף הפעילות הכלכלית במשק.

המטה לקידום תעסוקתי

לא משאירים אף מובטל מאחור!

13. כדי לקדם את שלושת היעדים במקביל, **נדרשת מדיניות גמישה וזהירה**, המאפשרת תגובה מותאמת לתנאים השונים בפניהם ניצבים המובטלים מקבוצות ואזורים שונים.

ב) תקשורת ברורה עם ציבור העובדים ומקבלי דמי האבטלה

14. אחד המניעים העיקריים לשינויים במערכת דמי האבטלה הוא ההשפעה על התנהלותם של מובטלים. המטרה היא להניע אותם לחפש ולמצוא תעסוקה הולמת או להשקיע בשיפור כישוריהם, במקום להישאר בחוסר מעש. אולם לא ניתן להשפיע בצורה אפקטיבית על התנהגות מבלי שתהיה הבנה מלאה של המדיניות ומשמעויותיה ברמת הפרט. כיוון שחיפושי עבודה או תוכניות תעסוקה אורכים זמן, ולעתים דורשים התארגנות ברמה המשפחתית והאישית (למשל, מציאת סידור לפעוטות), חשוב שכל שינוי יהיה צפוי וידוע מראש. **אנו רואים בהתראה מראש לתקופה קצובה של חודשיים כלי התורם להגדלת שיעורי התעסוקה, ולא הטבה למובטלים.**

ג) התאמה לתרחיש של התאוששות הדרגתית

15. **המדיניות צריכה להיות מותאמת למגוון תרחישים כלכליים**. ייתכן שהמשק עומד בפני צמיחה מואצת עקב התפשטות החיסונים והקלת המגבלות, שתייצר גם שפע משרות איכותיות שיתנו מענה לרוב המכריע של המובטלים. אבל יש גם סיבות לחשש מאפשרות של יציאה איטית ואף מקוטעת מהמשבר. זאת, נוכח שינויים בלתי הפיכים שהתרחשו במהלך הקורונה, כולל עסקים שנסגרו ואחרים ששינו את דרכי עבודתם. יש גם להביא בחשבון את הזהירות הצפויה מצד מעסיקים קיימים ויזמים פוטנציאליים, עקב אי הוודאות הגבוהה.

16. נוכח הקושי לצפות את העתיד, חשוב לייצר **מערכת כללים גמישה ותגובתית**, שמסוגלת לתת מענה להתפתחויות שונות. בניגוד למה שנעשה במהלך המשבר עד כה, חשוב להימנע מהתאמות תכופות "תוך כדי תנועה", הפוגעות ביכולת של פרטים לתכנן את התנהלותם ומקשות על תיקון נזקים שכבר נגרמו כתוצאה ממדיניות שגויה.

ג. המתווה המוצע למדיניות דמי אבטלה אחרי יוני

17. כדי לתת מענה לצרכים השונים, אנו מציעים תהליך מדורג. בשלב הראשון, המדיניות המקלה הקיימת תישאר בתוקפה ברוב ההיבטים. השינוי המרכזי הוא הדרישה ממובטלים או שוהים בחל"ת לקבל הצעה הולמת לעבודה או תכנית תעסוקתית, כתנאי להמשך קבלת דמי האבטלה.

שלב ראשון: שלילת דמי אבטלה רק מאלו שהוצעה להם חלופה תעסוקתית הולמת

18. אנו מציעים כי בשלב הראשון, **שירות התעסוקה יגביר את העבודה הפרטנית עם המובטלים, ואלה יצטרכו לענות בחיוב להצעת תעסוקה הולמת או להשתתפות בתוכנית המשפרת את אופק התעסוקה שלהם** (כמו הכשרה, השלמת השכלה או שיפור מסוגלות תעסוקתית). בראייתנו, השקעה בעבודה פרטנית תאיץ את החזרה לעבודה ואת ההשקעה של המובטלים בשיפור הכישורים.

19. מעשית, מוצע כי שירות התעסוקה ינתב את כלל מקבלי דמי האבטלה לתהליך יסודי של בירור יכולותיהם והעדפותיהם (כמפורט בהמשך). המובטלים יחויבו להתייצב בלשכת התעסוקה לפגישות בעלות אופי מהותי, כמו למשל, מעבר על הצעות עבודה ו/או לימודים. מבקשי העבודה גם יידרשו לשתף פעולה עם תהליך האבחון, כולל הגעה לאתר בו הוא מתקיים או השתתפות בו מרחוק (עם הנגשה מלאה לאנשים עם מוגבלויות).

20. על בסיס תהליך הבירור, יוצעו לכל אחד ממקבלי דמי האבטלה משרות ההולמות את כישוריו וניסיונו (המותאמות לכל מוגבלות שאיתה הוא מתמודד), במידה וישנן כאלו. לחלופין, יוצע לו להשתתף בתוכנית אשר תגדיל את סיכוייו למצוא עבודה או את פוטנציאל ההשתכרות העתידי שלו. אם שירות התעסוקה לא יצליח למצוא תעסוקה או תוכנית מתאימה עבור מובטל מסוים, הוא ימשיך לקבל דמי אבטלה ללא תנאי. מובטלים שישתתפו בתוכנית תעסוקה ולא הוצעה להם תעסוקה הולמת לאחריה, ימשיכו גם הם לקבל דמי אבטלה ללא תנאי.

המטה לקידום תעסוקתי

לא משאירים אף מובטל מאחור!

21. לעומת זאת, אם יינתנו למובטל הצעות הולמות והוא יסרב להן פעמיים, יישללו ממנו דמי האבטלה. בכך תיחסם האפשרות לבחור בחוסר מעש ולקבל דמי אבטלה באותה העת, מבלי לפגוע בהכנסתם של אלו שלא מסוגלים למצוא תעסוקה.

22. הרציונל להצעה מבוסס על תפיסתנו כי כל עוד מספר מבקשי העבודה גדול פי כמה וכמה ממספר המשרות הזמינות, אין זה סביר להטיל על הפרט להתמודד לבדו עם המצב הקשה במשק. לכן, על המדינה לסייע לכל מבקש עבודה לבנות אופק תעסוקתי. סנקציות על מקבלי דמי האבטלה – בלי שיש גידול בהיקף המשרות הפנויות או אפשרויות לפיתוח מקצועי – יביאו לפגיעה קשה במובטלים ובכלכלה כולה באופן שאינו הגון ואינו רצוי. זאת, בניגוד למצב שבו שיעור האבטלה יורד משמעותית וניתן להניח שרוב מבקשי העבודה יוכלו למצוא אותה בקלות יחסית, גם ללא סיוע מהמדינה.

23. כדי ליישם את המדיניות המוצעת, על הממשלה להגדיל את השקעתה בתחום התעסוקה, ובעיקר להשתמש במשאבים במהירות וביעילות כדי לייצר פתרונות למספר גדול ככל האפשר של המובטלים. הצעדים הנדרשים לשם כך יפורטו בסעיף ד' להלן.

24. בנוסף, כדי לייצר תמריץ נוסף לחזרה לעבודה, אנו מציעים כי יוחזר המענק הניתן למובטלים החוזרים לעבודה בשכר נמוך מדמי האבטלה להם זכאים. לפי ההסכם בין האוצר לביטוח הלאומי, מתוקפו ניתן המענק, הוא ניתן רק לאנשים שחזרו לעבודה עד 30 אפריל 2021. אנו מציעים כי הזכאות למענק תחול על כל מי שחוזר לעבודה במהלך השלב הראשון.

25. במהלך השלב הראשון, אנו ממליצים גם להמשיך את "מענק הסתגלות" לבני 67 ומעלה שעבדו לפני פרוץ מגפת הקורונה ופוטרו או הוצאו לחל"ת. בניגוד לדמי אבטלה, גובהו של המענק הוא אחיד, סכום של 4,000 ש"ח, בלי קשר לרמת השכר של העובד במשרתו האחרונה.¹ פתרון זה נותן מענה לאלה שנמצאים כעת במצוקה הגדולה ביותר, והארכת הזמנית תייצר מרחב נשימה בו ניתן יהיה לעבוד על פיתוח פתרונות נכונים לטווח הארוך עבור קבוצה זו.

26. בנוסף, אנו מציעים את השינויים הבאים בכללי דמי אבטלה עם כניסת המדיניות החדשה לתוקף:

- **למשתתפים בתוכניות תעסוקה, כמו הכשרות מקצועיות או השלמת השכלה, יובטח כי ימשיכו לקבל דמי אבטלה מלאים בכל תקופת השתתפותם בתוכניות אלה.** הבטחה כזו היא חיונית כדי לייצר ודאות ולעודד השתתפות בתוכניות הנ"ל. בנוסף, היא תמנע מצב בו משתתפים יאלצו לנשור מהתוכנית לפני שהסתיימה כדי למצוא עבודה שתחליף את הכנסתם מדמי האבטלה.

- **עובדים שיצאו או יוצאו בעתיד לחל"ת יקבלו דמי אבטלה לפי הכללים שחלו לפני מרס 2020.** צעד זה ימנע ניצול לרעה של מערכת דמי האבטלה. עובדים שכבר היו בחל"ת כאשר ייכנס השלב הראשון לתוקף, ימשיכו לקבל דמי אבטלה. בדומה למובטלים, הם יידרשו להיענות בחיוב להצעת תעסוקה הולמת, בין אם היא באה מהמעסיק שלהם או ממעסיק חלופי, ואם יסרבו להצעה כזו או להצעת השתתפות בתוכנית תעסוקה, יאבדו את זכאותם לדמי אבטלה.

27. כדי לאפשר למובטלים להתכונן למתכונת החדשה, השלב הראשון ייכנס לתוקף 30 יום מאימוץ החקיקה הנדרשת על ידי הכנסת. במהלך תקופה זו, ידאג שירות התעסוקה לעדכן באופן פרטני כל אחד ממקבלי דמי האבטלה לגבי השינויים ומועד כניסתם לתוקף. בנוסף לכך, יתקיים קמפיין פרסומי ממשלתי, במגוון אמצעי תקשורת ופלטפורמות, כדי להבטיח שגם המעסיקים והמועסקים מודעים למתווה ולמשמעויותיו מבחינתם. אם החקיקה לא תאומץ עד סוף מאי 2021, יהיה צורך להאריך את הוראות השעה הקיימות עד לכניסת השלב הראשון לתוקף.

¹ בנוסף לכך, המענק מושפע מגובה ההכנסה מפנסיה, כאשר בעלי פנסיה שבין 2,000-5,000 ש"ח מקבלים מענק מופחת, ובעלי פנסיה של מעל 5,000 ש"ח אינם זכאים למענק כלל.

המטה לקידום תעסוקתי

לא משאירים אף מובטל מאחור!

שלב שני: חזרה לשגרה בהתאם לירידה בשיעור האבטלה

28. בשלב השני, כאשר יורד שיעור האבטלה, תיפסק (בהתראה מראש) הזכאות המורחבת לדמי אבטלה ויחזרו לחול הכללים הנוגעים לדמי אבטלה כפי שהיו לפני מרס 2020 (למעט התיקונים הקבועים המפורטים להלן). בראייתנו, יש מקום לבחון מחדש כללים אלו, והתאמתם לצרכי המובטלים ושוק העבודה, באופן יסודי ומבני. אולם בחינה שכזו טרם נעשתה, ועל כן מסמך זה מתמקד בשינויים הנדרשים כדי להתמודד עם תקופת המשבר.

29. במסגרת זאת, אנו מציעים כי בשונה מהקבוע בחוק כיום, שיעור האבטלה הקובע יכול גם את אלה שמעוניינים בעבודה אך התייאשו מלמצוא אותה ולא רק את אלה שמחפשים עבודה באופן אקטיבי ואת אלה שנמצאים בחל"ת. לפי השיטה הנוכחית כאשר אדם מתייאש מחיפוש עבודה, הדבר מוביל לירידה בשיעור האבטלה, בעוד המציאות היא שהייאוש מעיד על הדרדרות במצב שוק התעסוקה ולא על שיפור המצב.

30. האתגר המרכזי בכניסה לשלב השני הוא הפערים המשמעותיים בין אזורים וקבוצות גיל שונות, שההזדמנויות שיש להם שונות לגמרי. אפשרויות התעסוקה בפריפריה מוגבלות במידה ניכרת יחסית לאזור המרכז. משבר הקורונה העמיק פערים אלה כאשר פגע באופן לא פרופורציונלי באזורים מסוימים, כמו אלה שנשענו על תיירות במידה ניכרת. גם בהקשר של קבוצות גיל, הסיכוי של עובדים מבוגרים למצוא עבודה אחרי שפוטרו במהלך הקורונה ככל הנראה יהיה נמוך משמעותית מזה של עובדים צעירים יותר. במקומות מסוימים, ייתכן שהעובדים הצעירים ביותר ומחוסרי הנסיון יתקשו גם הם למצוא תעסוקה. בהתאם לכך, ייתכן מצב בו שיעור האבטלה הכולל ירד, אך במקומות ובקבוצות מסוימות הוא יישאר גבוה מאוד, ולא תהיה יכולת אמיתית לעבור לשלב השני.

31. בהתאם לכך, אנו מציעים רף מותאם לתנאי התעסוקה באזורים שונים ובקבוצות גיל שונות. לפי שיטה זו, יוגדרו אזורים וקבוצות גיל רלוונטיות לשוק התעסוקה בהתייעצות עם הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה (הלמ"ס). האזורים והקבוצות יוגדרו באופן רחב יחסית, כדי להקל על יישום המהלך. יודגש, כי הלמ"ס כבר אוספת כיום את כלל הנתונים הנדרשים במסגרת סקר כח האדם, ולא נדרשים שינויים בו, למעט אם יהיה צורך בהגדלת המדגם (שעומד כיום על 8,800 משתתפים). לכן, לא צפוי שתידרש תקופת הערכות משמעותית להפקת נתונים אלו. ככל שיהיה צורך, יהיה צורך להשלים את תקצוב איסוף הנתונים במודל החדש.

32. באזורים ובקבוצות גיל בהם שיעור האבטלה ירד מתחת ל-7.5% למשך תקופה רצופה של חודשיים לפחות, תהיה חזרה לשגרה (בהתראה של חודשיים מראש). באזורים ובקבוצות בהם האבטלה גבוהה יותר, ימשיכו לחול התנאים של השלב הראשון. כך, למשל, אם מובטל גר באזור בו שיעור האבטלה נמוך מ-7.5%, אבל משתייך לקבוצת גיל בה שיעור האבטלה גבוה יותר, הוא ימשיך לקבל דמי אבטלה לפי כללי השלב הראשון.

33. הבחנה בין אזורים וקבוצות תאפשר להגן על מבקשי עבודה שגרים באזור בו, או משתייכים לקבוצה בה, מצב התעסוקה ממשיך להיות קשה. במצב כזה שלילת דמי האבטלה תפגע קשות במובטל באופן לא מידתי, ולא תוכל לשמש כתמריץ לעבודה, כיוון שהקושי למצוא עבודה הוא אובייקטיבי יחסית למצב השוק באזור ובקבוצת הגיל שלו. ההבחנה המוצעת תמנע ניצול לרעה של המערכת או תמריצים שליליים לתעסוקה באזורים או בקבוצות בהם חל שיפור משמעותי יותר. על אף שהגיל או המקום המגורים אינם בהכרח מבניים מדויקים של יכולתו של הפרט למצוא עבודה, ההתחשבות בגורמים אלה עדיין תאפשר התאמה נכונה יותר של מדיניות דמי האבטלה מאשר שימוש ברף ארצי אחיד, שיכול להסוות הבדלים דרמטיים בין קבוצות.

34. כדי למנוע חוסר ודאות ופגיעה בזכויות, אנו מציעים כי עם כניסת השלב השני לתוקף אנשים שכבר קיבלו דמי אבטלה למשך תקופה רצופה של שבעה חודשים ומעלה, יפסיקו לקבל דמי אבטלה.² אנשים שקיבלו דמי אבטלה למשך זמן קצר יותר, יוכלו להשלים את תקופת דמי האבטלה עד לשבעה חודשים רצופים, ולאחר מכן תיפסק זכאותם. עד להשלמת התקופה, הם ימשיכו לקבל את סכום דמי האבטלה שקיבלו לפני כניסת השלב השני לתוקפו.

² שבעה חודשים הם התקופה המקסימלית לקבלת דמי אבטלה לפי הכללים שהיו בתוקף ערב פרוץ המגפה. עובדים צעירים, או אנשים שקיבלו דמי אבטלה בשנים קודמות, זכאים לתקופה קצרה יותר, אך לשם הפשטות, אנו מציעים להחיל אותה תקופה על כולם.

המטה לקידום תעסוקתי

לא משאירים אף מובטל מאחור!

35. כדי לאפשר למובטלים להיערך לחזרה לשגרה, אנו מציעים כי השלב השני ייכנס לתוקף תוך חודשיים מהודעת הלמ"ס על ירידת שיעור האבטלה מתחת לרף שנקבע. במהלך חודשיים אלה ידאג שירות התעסוקה לעדכן באופן פרטני כל אחד ממקבלי דמי האבטלה לגבי השינויים ומועד כניסתם לתוקף. בנוסף, יתקיים קמפיין פרסומי ממשלתי, במגוון אמצעי תקשורת ופלטפורמות, כדי להבטיח שגם המעסיקים והמועסקים מודעים למתווה ולמשמעויותיו מבחינתם.

ד. השקעה בתוכניות תעסוקה – באמצעות משרד תעסוקה אחד

36. לפי הנתונים העדכניים ביותר שפרסם הלמ"ס, באפריל 2021 היו כ-130 אלף משרות פנויות במשק. מספר זה אמנם מצביע על שיפור ממשי בשוק העבודה. עם זאת, עדיין קיים פער משמעותי, כאשר למעלה מ-600 אלף דורשי עבודה רשומים בלשכות התעסוקה, נכון לאמצע מאי.

37. ללא שינוי מהותי במצב זה, דחיפה של מאות אלפים נוספים לשוק התעסוקה תחת שוט של מצוקה כלכלית קשה והתדרדרות לעוני, רק תפגע בכלכלה ובמשק, מבלי להוביל לעלייה משמעותית ברמת התעסוקה. כדי להימנע ממצב זה, על המדינה להגביר משמעותית את השקעתה בתחום התעסוקה, ולעשות זאת באמצעות משרד תעסוקה אחד שתחיתו ירוכזו כל הגופים שעוסקים בנושאי תעסוקה ומפוזרים כעת בין משרדי האוצר, הכלכלה והרווחה.

38. משרד התעסוקה יהיה אחראי להסדרת חלוקת עבודה ברורה ומנגנוני תיאום מסודרים בין כל הגופים העוסקים בקידום תעסוקה, כולל משרדי ממשלה אחרים והרשויות המקומיות, בדגש על הרשויות המקומיות בפריפריה החברתית והגיאוגרפית. כמו כן, הוא יהיה אחראי לקביעת יעדים כמותיים ואיכותיים ברמה הלאומית; מיפוי של כלל קהלי היעד והתייחסות לצרכים של כל אחד מהם; הפעולות הנדרשות ולוח זמנים לביצוען.

39. במסגרת זו, על משרד התעסוקה יהיה לפעול בצורה שיטתית ונחרצת כדי להבטיח שאכן ייעשה שימוש יעיל ואפקטיבי במשאבים שכבר הוקצו ויוקצו בעתיד. למרבה הצער, אין זה המצב כיום, גם בתחומים בהם אושר "על הנייר" תקצוב ממשלתי משמעותי, כפי שיפורט להלן.

א) יצירת מקומות עבודה

40. אנו מציעים כי הממשלה תפעל להרחבת כמות מקומות העבודה, הן באמצעות יצירה ישירה של משרות והן באמצעות תמריצים למעסיקים.

41. ניתן ליצור משרות באופן ישיר באמצעות הזמנת עבודות וייזום פרויקטים שיש להם ערך ציבורי משמעותי. כך למשל, ניתן להשקיע בתשתיות, אנרגיה נקייה, הרחבה של שירותי חינוך ובריאות כמענה לצרכים שנוצרו עקב המשבר, או הנגשה של מתקנים ושירותים לאנשים עם מוגבלויות. השקעות כאלה יישאו פרי ויועילו לכלכלה ולחברה בטווח הארוך, ובטווח המיידי יקלו על חזרה לתעסוקה מלאה ויאיצו את התאוששות המשק. בה בעת, בגלל אופיין הזמני, הן לא יגדילו את הוצאות הממשלה באופן קבוע.

42. במקביל, אנו מציעים יישום של תוכנית מענקים פשוטה ויעילה למעסיקים שמגדילים את כמות עובדיהם או מחזירים אותם מהחל"ת. עד כה, הממשלה חילקה כמה סבבים של מענקים כאלה במהלך משבר הקורונה, אך ההיענות להם הייתה נמוכה יחסית, בגלל המורכבות הביורוקרטית וריבוי התנאים שבהם עסקים היו צריכים לעמוד. ממילא, תוקפן של תוכניות אלה פג ממשמן, ולא ניתן להשתמש בהן כדי לסבסד משרות שנוצרו אחרי אוקטובר 2020. כיום, המענקים היחידים לעידוד תעסוקה ניתנים באמצעות מסלולי התעסוקה של הרשות להשקעות, שפועלים בהיקפים נמוכים ומתמקדים בפלח צר יחסית של האוכלוסייה והמשק.

43. אנו מציעים הפעלת תוכנית מענקים זמנית, שתתקיים רק כל עוד שיעור האבטלה גבוה. המענקים יעודדו יצירת משרות בהיקפים משמעותיים ויהיו נוחים ונגישים עבור מעסיקים בכל הגדלים. בין היתר, חיוני שהמענקים יכסו משרות בכל היקף ושכר, כדי לתת מענה גם לעובדים בשכר נמוך ומשרה וחלקית. ראוי גם כי תכנית כזו תציע מענקים מוגדלים למעסיקים של קבוצות המתמודדות עם אתגרים גדולים במיוחד בשוק העבודה.

44. תוכנית כזו אולי תנוצל על ידי המעסיקים לקבלת מימון עבור משרות שהיו מאיישים בכל מקרה, אך עלות נוספת זו הינה זניחה בהשוואה לתועלת שבגידול היקף התעסוקה. כדי להבטיח שימוש יעיל במשאבים, ניתן להגביל את המענקים

המטה לקידום תעסוקתי

לא משאירים אף מובטל מאחור!

לאזורים וקבוצות גיל בהם רמת האבטלה גבוהה מ-7.5%, כפי שאנו מציעים לעשות לגבי הקלות בדמי אבטלה. בנוסף לכך, נוכח הקשיים המיוחדים איתם הם מתמודדים בשוק העבודה, ראוי להציע תמריצים אלו גם למעסיקים של אנשים עם מוגבלויות, בכל האיזורים וקבוצות הגיל.

ב) השקעה בפיתוח כישורים

45. אנו מציעים כי הממשלה תדאג לניצול מלא ויעיל של המשאבים שהוקצו עד כה לתחום ההכשרות המקצועיות, ותקדם מענה מקיף לכלל פערי הכישורים, כולל: רכישת מקצוע, השלמת השכלה וחיזוק מיומנויות יסוד וכישורים רכים. בניגוד לתחומים האחרים שהוזכרו לעיל, "על הנייר" קיימת הקצאה תקציבית משמעותית להכשרות. בסך הכול, תקציבי הקורונה התוספתיים הקצו סכום מצטבר של 1.3 מיליארד ש"ח עבור הכשרות לשנים 2020 ו-2021, שמתוכו כ-900 מיליון ש"ח הוקצו להכשרות ותכניות תעסוקה שונות, והשאר הוקצה להגדלת כמות הסטודנטים במערכת ההשכלה הגבוהה. עם זאת, ההתקדמות עד כה היתה מצומצמת יחסית בשל פיצול בין גופים שונים.

46. בראייתנו, על הממשלה לרכז את כלל הגורמים העוסקים בהכשרות במשרד תעסוקה אחד ולגבש בדחיפות תוכנית מקיפה לתחום ההכשרות. במסגרת התוכנית, יש לוודא מיצוי מלא ומהיר של כלל התקציבים שהוקצו לתחום, כולל הסתתם המהירה מגופים ותוכניות שאינם מצליחים לממשם ביעילות לגופים שמראים יכולת לעשות זאת. כמו כן, יש לוודא שעיקר המשאבים מופנים לעובדים המתמודדים עם האתגרים הגדולים ביותר בשוק התעסוקה, בניגוד למצב כיום, בו חלק ניכר מהמשאבים הולכים לתכניות המשרתות אוכלוסיות חזקות יחסית. במסגרת זאת, חשוב לבדוק שישנו היצע מתאים של הכשרות מותאמות לכלל האנשים עם מוגבלויות, מעבר לדרישות ההנגשה לפי חוק (בהתייעצות עם נציבות שוויון לאנשים עם מוגבלויות).

47. מוצע כי התוכנית תכלול **יישום של מודלים חדשניים**, המותאמים לנסיבות הקיימות בשוק העבודה ולקצב השינוי המתחולל בו. מספר מודלים כאלה הוצגו במסמך "[המקפצה לישראל](#)" שפורסם על ידי "[המקפצה – המטה להשקעה במקצועות המחר](#)". עד כה, יושם רק אחד מהם, שהוטמע בעקרונות ובדרכי הפעולה של "המסלול הירוק" שהשיק האגף להכשרות באפריל 2021. אנו מציעים לאמץ גם את המודלים הנוספים, העוסקים במענה לצרכים של עסקים קטנים ובינוניים, ובאפשרות לעבודה אסטרטגית על הכשרות ברמה הענפית.

48. השקעה רחבה ונכונה בתחום זה תבטיח כי מובטלים שאינם יכולים למצוא תעסוקה בעת הנוכחית יוכלו להשקיע בבניית כישורים שיסייעו להם ולמשק בעתיד. היא גם תביא לכך שכניסת העובדים לשוק העבודה תהיה מדורגת יותר, באופן שיקל את קליטתם במשרות מתאימות. כמו כן, חשוב לזכור כי **פיתוח כישורים הוא גם חלופה למצב של חוסר מעש, בו מובטלים מאבדים בהדרגה את זיקתם והתאמתם לעולם התעסוקה, עם נזקים כבדים לטווח הארוך.**

ג) הכוונה וליווי לדורשי עבודה

49. אנו מציעים כי הממשלה תפנה תקציבים תוספתיים משמעותיים למערך הכוונה, אבחון וליווי תעסוקתי למבקשי עבודה. שירותים אלה הוזנחו במשך שנים ארוכות, והמשק והאזרחים שילמו על כך מחיר כבד. משבר הקורונה חשף את התוצאות הקשות של מדיניות זו. אנו מציעים השקעה בשני מישורים: **שיפור התשתית הקבועה**, כך שתוכל לתת שירותים מקיפים וברמה גבוהה יותר גם בעיתות של תעסוקה מלאה; **והרחבה זמנית של השירותים הפרטניים** כדי לתת מענה למספר הגדול של מבקשי עבודה בעת הנוכחית. את ההרחבה הזמנית ניתן יהיה לבצע באמצעות שילוב בין מיקור חוץ (לצורך שירותים כמו אבחון והכוונה) ובין שכירת עובדים זמניים (למשימות מנהליות יותר).

50. בראייתנו, **שירות התעסוקה, שיהיה חלק ממשרד תעסוקה אחד, צריך להוביל את הטיפול במבקשי העבודה, ולנתב אותם לקבלת השירותים הנדרשים להם** באופן פנימי או באמצעות גורמים אחרים, בממשלה ומחוצה לה. לאורך השנים הוטחה בשירות ביקורת חריפה על כך שהוא אינו ממלא את משימותיו באופן אפקטיבי. עם זאת, חלק ניכר מהכשלים בעבודת השירות נובעים מתת תקצוב מתמשך, שאינו מאפשר לו לתת מענה הולם, גם בעיתות שגרה, לא כל שכן בשעת משבר. מעבר לכך, שירות התעסוקה הוא הגוף האמון על טיפול בדורשי העבודה לפי חוק. יש לו תשתית ייחודית לטיפול בדורשי עבודה, הן בגלל החובה החוקית להירשם אצלו כדי לקבל קצבאות והן בשל פריסת לשכותיו בכל רחבי הארץ.

המטה לקידום תעסוקתי

לא משאירים אף מובטל מאחור!

51. בסופו של דבר, **קיים צורך מיידי בגוף חזק בעל היכולת לעקוב אחר כלל המובטלים ולוודא שניתן להם מענה הולם**. בראייתנו, לא יהיה זה נכון להקים גורם חדש לצורך זה, אלא יש להשקיע את התשומות הנדרשות כדי לשפר את השירותים הקיימים. בכל מקרה, הקמת מוסד חדש לא תוכל להתבצע במהירות הנדרשת כדי לתת מענה למשבר הנוכחי, ואין כל גוף אחר שיכול לקחת את המשימה על עצמו. בהתאם לכך, אנו מציעים להקצות את התקציבים הנדרשים כדי שהשירותים יהיה מסוגל לפנות באופן יזום לכל מבקש עבודה ולהפנות אותו לתהליך בירור פרטני ויסודי של מצבו וצרכיו, כולל אבחון של האפשרויות הפתוחות בפניו ומתאימות לו. על בסיס תוצאות תהליך זה, השירות יציע לו מענה: משרה הולמת או תוכנית תעסוקתית שתשפר את יכולתו למצוא עבודה (למשל, הכשרה מקצועית).

52. בראייתנו, **תפקידו העיקרי של שירות התעסוקה יהיה לעקוב אחר כלל מבקשי העבודה הרשומים בלשכותיו, ולוודא שכל אחד מהם מקבל את המענה הנדרש כמפורט לעיל, כולל ההנגשות הנדרשות לאנשים עם מוגבלויות**. בחלק מהמקרים, ייתכן שיהיה ניתן לתת את המענה באמצעות היכולות הקיימות של השירות. עם זאת, נוכח היקף העבודה הנדרשת, סביר להניח כי בחלק מהמקרים יהיה צורך בהפניה של דורשי העבודה לקבלת השירות הנדרש על ידי גורם חיצוני. בין היתר, יש להשתמש ביכולות שפיתח **מנהל האוכלוסיות בזרוע העבודה וביכולות הנרחבות של המגזר הפרטי**, באמצעות רכש שירותים מעמותות ומחברות עסקיות.

53. מעבר לשיפור השירות לדורשי העבודה, הפעלת מערך מסוג זה הינה חיונית לצורך יישום מדיניות מותאמת ביחס למתן דמי אבטלה. ללא כלים הולמים בתחום ההכוונה והליווי, לא יהיה ניתן לקבוע אילו מובטלים מתמודדים עם קושי אמיתי בשוק העבודה, ולכן צריכים להמשיך ולקבל דמי אבטלה, במקביל לחיפוש אחר פתרון לטווח הארוך, ואלה המשתמשים במערכת כדי לשהות בחוסר מעש, ולכן צריכים לאבד את זכאותם.

54. בנוסף, יש לפעול **לאיגום ולחיבור בין כל המשאבים הקיימים בתחום השירותים התעסוקתיים**. כיום, פועלים בשדה זה מספר רב של גורמים, ובהם מרכזי התעסוקה לאוכלוסיות ייעודיות המתוקצבים על ידי זרוע העבודה, מרכזי הצעירים המקומיים הממומנים על ידי מספר מקורות שונים, השלטון המקומי בחלק מהיישובים, ועוד מגוון גופים ממשלתיים וחוף-ממשלתיים. התיאום וחלוקת העבודה בין הגורמים השונים הינו מצומצם ביותר, ומתבצע בעיקר ברמה הנקודתית, ללא כל תוכנית אסטרטגית משותפת וראייה מתכללת ברמת הפרט. מעבר לכך, אין סטנדרט ברור לחבילות השירותים השונות שצריכים לקבל מבקשי עבודה, בהתאם לצרכיהם ומצבם.

55. **התכלול הזה צריך להתבצע על ידי משרד התעסוקה שיוקם, שיכלול את כלל הגופים הרלבנטיים תחתיו**. לצד הסמכות והמשאבים, הממשלה צריכה גם להטיל על המשרד אחריות להשגת **יעדים ברורים**, הן מבחינת איכות השירותים הניתנים והן מבחינת תוצאותיהם בפועל במציאת תעסוקה הולמת למבקשי עבודה. יעדים כאלה יכולים לכלול: פנייה יזומה, הגדרת יכולות וצרכים, והצעת אבחון והכוונה לכלל דורשי העבודה תוך זמן קצר מרישומם (ותקופת מעבר מוגדרת בה יטופלו אלה שנרשמו עד כה); תכנון והפעלה של תוכניות תעסוקה בהתאם לצרכים שאובחנו בתהליך זה; ויעד כמותי לעלייה בשיעור התעסוקה לאחר השתתפות בתוכניות אלה. כל עוד משבר התעסוקה נמשך, המשרד יצטרך לדווח באופן שוטף (חודשי ו/או רבעוני) על התקדמותו בהשגת היעדים, ולהסביר כל פעם או עיכוב ביחס למדדי ההצלחה שנקבעו.

ה. שינויים קבועים במערכת דמי האבטלה

56. המהלכים שהוצעו עד כה תפורים למידותיו של משבר התעסוקה הנוכחי, ובהתאם נקבע אופיים הזמני. לצידם, **ישנם שינויים במערכת דמי האבטלה שהתקבלו כהוראת שעה, אך צריכים להיות מאומצים ככללים קבועים**. הקורונה אמנם חשפה את הצרכים במלוא עוצמתם, אך הצורך בתיקונם תקף באותה מידה גם לתקופות של תעסוקה מלאה. שינויים נקודתיים אלו אינם מבטלים את הצורך, שהוזכר לעיל, בבחינת שינויים מבניים יותר למערכת דמי האבטלה וצורת פעולתה בטווח הארוך.

א) דמי אבטלה מלאים למקבלי קצבאות קיום

57. לפני פרוץ המגפה, חלק ממקבלי קצבאות הקיום לא יכלו לקבל דמי אבטלה מלאים במקרה של אובדן עבודה, עקב האיסור על קבלת "כפל קצבאות", הקבוע בחוק ביטוח לאומי. כלל זה חל על קצבאות אזרח ותיק, מזונות, הבטחת

המטה לקידום תעסוקתי

לא משאירים אף מובטל מאחור!

הכנסה ותוספת תלויים לקצבת נכות. **קצבת הקיום שלהם קוזזה באופן מלא מדמי האבטלה**, כך שבפועל הם יכלו לקבל רק את דמי האבטלה או את הקצבה, אך לא את שניהם ביחד. כלל זה הוביל לירידה תלולה ופגאומית בהכנסותיהם של אלה שאיבדו את עבודתם, כיוון שאמצעי הקיום שלהם היו מורכבים מקצבה ושכר.

58. **מעבר למצוקה שכלל זה מייצר, האיסור על "כפל קצבאות" הינו חסר היגיון ומפלה.** למקבלי הקצבאות מותר להרוויח שכר מעבודה עד תקרה מסוימת, מבלי שהדבר יפגע בקצבתם. גם מעבר לתקרה, הקיזוז אף פעם אינו של 100%, כפי שנעשה לגבי דמי אבטלה. לא ברור מדוע על דמי אבטלה, שנועדו להחליף את שכר העבודה לתקופה זמנית בה לא ניתן למצוא תעסוקה, חלים כללים שונים מאשר על הכנסה מעבודה. מעבר לחוסר ההיגיון וההוגנות, יש כאן גם אפליה, כיוון שמקבלי קצבאות קיום אחרות יכולים לקבל יחד עם דמי אבטלה, ללא קיזוז.

59. מתוך הכרה בעיוות זה, החליטה הכנסת לתקן את חוק ביטוח לאומי, כך שהכנסה מדמי אבטלה תקבל יחס זהה להכנסה משכר עבור מקבלי קצבאות אלה. תיקון זה השפיע ישירות, ובמידה ניכרת, על הכנסותיהם של עשרות אלפים, שניצבו בפני עוני ומצוקה קשה תחת הכללים הרגילים. עם זאת, **העיוות תוקן בהוראת שעה בלבד**, ולכן תוקפו אמור לפקוע ב-30 ביוני 2021, לצד שאר ההקלות הנוגעות לדמי האבטלה.

60. בראייתנו, **במקום להאריך את הוראת השעה המתקנת עיוות זה, יש להפוך אותה לחלק קבוע מחוק ביטוח לאומי.** בפועל, אין הצדקה לעוול שנגרם למקבלי הקצבאות ולערעור מטרותיה של מערכת דמי האבטלה, גם בתקופה של תעסוקה מלאה. ככל שמקבלי קצבאות חווים אבטלה בעת של צמיחה כלכלית מהירה, צריכה להיות להם אותה הזדמנות ליציבות ולחיפוש עבודה ב"ראש שקט" כמו לכלל הזכאים לדמי אבטלה.

ב) ביטול הפחתת 30% דמי אבטלה למשתתפים בהכשרות

61. לפני פרוץ המגפה, **דמי האבטלה למשתתפים בהכשרות מקצועיות הופחתו ב-30%**, למעט במקצועות שהוגדרו כדרושים על ידי שר העבודה. במשך שנים ארוכות כלל זה, הקבוע בחוק ביטוח לאומי, היה נתון לביקורת עזה בשל התמריץ השלילי החזק להשתתפות בהכשרות. בעת המשבר, החליטה הכנסת לבטל קיזוז זה כדי להבטיח שמובטלים יוכלו להשתתף בהכשרות מבלי לוותר על חלק ניכר מהכנסתם. אולם גם תיקון זה הוכנס בהוראת שעה בלבד ואמור להסתיים ב-30 ביוני 2021.

62. גם בנושא זה, **לא קיים הבדל מהותי בין תקופות של אבטלה גבוהה לבין עתות של תעסוקה מלאה.** בכל הזמנים, יש למדינה אינטרס מובנה בשיפור ההון האנושי באמצעות השתתפות בהכשרות. לכן, **אין שום היגיון בהטלת סנקציה כלכלית כבדה על מובטלים הבוחרים לנצל את אובדן העבודה כהזדמנות לשדרג את כישוריהם.** בהתאם לכך, אנו מציעים כי הוראת השעה בעניין זה תהפוך לחלק קבוע מחוק ביטוח לאומי.

1. סיכום

63. בימים אלה, נראה כי ישראל הולכת ומתקרבת לסיומו של משבר הקורונה, אולם המשבר הבריאותי מותיר מאחוריו שוק תעסוקה שספג מהלומה קשה ונזקים רבים שהם בלתי הפיכים. בנסיבות אלה, המדיניות הממשלתית חייבת להיות זהירה, מחושבת ואנושית, ולאזן בין הצרכים לטווח הקצר וההשפעות לטווח הארוך.

64. מסמך זה הציג מתווה מדיניות למערכת דמי האבטלה, שמטרתו העיקרית היא לעודד את הרחבת התעסוקה וחזרתם של המובטלים לעבודה. בראייתנו, **על המדינה מוטלת האחריות להציע לכל מובטל חלופה איכותית לחוסר מעש**, בין אם באמצעות משרה ההולמת את כישוריו וניסיונו או השתתפות בתוכנית שתגדיל את הפוטנציאל התעסוקתי שלו. אנו סבורים כי במקרים בהם לא ניתן להציע למובטל חלופה מסוג זה, יהיה זה לא הוגן ומזיק לפגוע בהכנסתו מדמי אבטלה.

65. בניגוד למצב של תעסוקה מלאה, שאפיין את המשק ערב הקורונה, השיעורים הגבוהים של אבטלה איתם אנו מתמודדים כיום אינם מאפשרים לכל מי שרוצה בכך למצוא עבודה. בתנאים אלה, האיום לפגוע בדמי האבטלה – ללא חלופה תעסוקתית הולמת – לא יוביל לגידול בשיעור התעסוקה. **לפיכך: קיצוץ בדמי האבטלה לאלה שאינם יכולים למצוא עבודה רק ייצר מצוקה כלכלית נרחבת, שתפגע בהתאוששות המשק ובכך תנמיך את שיעורי התעסוקה.**

המטה לקידום תעסוקתי

לא משאירים אף מובטל מאחור!

66. בה בעת, גם מדיניות של מתן דמי אבטלה ללא תנאים, עליה הוחלט במשבר, אינה מותאמת לתהליך ההתאוששות בו אנו נמצאים כיום. בראייתנו, המתווה המוצע מייצר את האיזון הנכון בין הגנה על אלה שצריכים זאת, לבין הדחיפה הנדרשת לאלה שיכולים לעבוד או להתפתח ובוחרים בחוסר מעש. הוא מאפשר התקדמות הדרגתית לקראת חזרה מלאה לשגרה, תוך התאמה לא רק לתנאי שוק העבודה הארצי, אלא גם לפערים בין אזורים וקבוצות גיל שונות.
67. במקביל, אנו סבורים כי חלק מהשינויים במערכת דמי האבטלה שבוצעו בתגובה למשבר מייצגים גם עקרונות נכונים והתנהלות חכמה בעת שגרה. היציאה מהמשבר היא הזדמנות להפוך צעדים זמניים אלה לחלק קבוע ממערכת דמי האבטלה, שישפר את תפקודה גם כאשר המשק יחזור לתעסוקה מלאה.
68. בשילוב כל מרכיביה, חבילת הצעדים המוצעת במסמך זה אינה רק התייב האנושי וההוגן ביותר ליציאה מהמשבר התעסוקתי. בראייתנו, היא גם הדרך המהירה והיעילה ביותר לחזרה לעבודה ולצמיחה מהירה, תוך חיזוק המשק והשבחת ההון האנושי לטווח הארוך.